

Dosarul nr. 2r-486/2022
2-21160174-01-2r-17102022

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: O. Parfeni)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Malii, V. Cotorobai, A. Braga)

DECIZIE

16 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței,
judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Ruslan Palanciuc,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ruslan Palanciuc
împotriva Ecaterinei Palanciuc, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția
Drepturilor Copilului sect. Centru cu privire la stabilirea domiciliului copiilor
minori, și

la cererea reconvențională depusă de Ecaterina Palanciuc împotriva lui Ruslan
Palanciuc, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului
sect. Centru cu privire la stabilirea paternității, stabilirea domiciliului copilului
minor, încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori, pensiei de întreținere
pentru fostul soț, prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 06 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 28 octombrie 2021, Palanciuc Ruslan a depus cerere de chemare în judecată
către Palanciuc Ecaterina, intervenient accesoriu DPDC Centru cu privire la
stabilirea domiciliului copiilor minori.

La 31 martie 2022, Ecaterina Palanciuc a înaintat acțiune reconvențională
împotriva lui Ruslan Palanciuc, intervenient accesoriu DPDC sect. Centru cu privire
la stabilirea paternității, stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de
întreținere pentru copiii minori, pensiei de întreținere pentru fostul soț, prejudiciului
moral și cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 24 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a
respins cererea de chemare în judecată depusă de Ruslan Palanciuc împotriva
Ecaterinei Palanciuc, intervenient accesoriu DPDC sect. Centru cu privire la
stabilirea domiciliului copiilor minori, ca neîntemeiată. S-a admis parțial cererea
reconvențională depusă de Ecaterina Palanciuc împotriva lui Ruslan Palanciuc,
intervenient accesoriu DPDC sect. Centru cu privire la stabilirea paternității,
stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere pentru copiii
minori, pensiei de întreținere pentru fostul soț, prejudiciului moral, cheltuielile de
judecată. S-a recunoscut paternitatea lui Ruslan Palanciuc în privința copilului minor
XXXXX Palanciuc. S-a stabilit domiciliul copilului minor XXXXX Palanciuc cu
mama, Ecaterina Palanciuc. S-a încasat de la Ruslan Palanciuc în folosul Ecaterinei
Palanciuc pensie pentru întreținerea copiilor minori XXXXX Palanciuc, XXXXX

Palanciuc și XXXXX Palanciuc în mărime de ½ din salariu și/ sau alte venituri lunare, începând cu data adresării cererii în judecată – 24 martie 2022 până la atingerea majoratului copiilor minori. S-a încasat de la Ruslan Palanciuc în beneficiul Ecaterinei Palanciuc pensie de întreținere pentru fostul soț în mărime de 2 300 de lei lunar, în legătură cu îngrijirea copilului minor XXXXX Palanciuc începând cu 24 martie 2022 și până la 11 martie 2023. S-a încasat de la Ruslan Palanciuc în beneficiul Ecaterinei Palanciuc cheltuielile de judecată în sumă de 5 250 de lei, ceea ce constituie cheltuielile de efectuare a expertizei. În rest acțiunea reconvențională s-a respins ca neîntemeiată. S-a încasat de la Ruslan Palanciuc în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 300 de lei.

Invocând netemeinicia hotărârii primei instanțe, la 15 iulie 2022, Ruslan Palanciuc a depus cerere de apel, solicitând casarea parțială a hotărârii și pronunțarea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă, iar cererea reconvențională să fie respinsă în partea stabilirii domiciliului copiilor, încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori și în partea încasării pensiei de întreținere pentru Ecaterina Palanciuc ca neîntemeiată.

Prin încheierea din 15 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Ruslan Palanciuc. S-a acordat lui Ruslan Palanciuc un termen de 10 zile de la recepționarea încheierii pentru lichidarea neajunsurilor și anume prezentarea cererii de apel motivate și achitarea taxei de stat în sumă de 300 de lei, prin intermediul secretariatului Curții de Apel Chișinău, mun. Chișinău, str. Teilor nr. 4. S-a explicat că, în cazul lichidării neajunsurilor la cererea de apel în termenul stabilit de instanță, cauza va fi examinată în ordine de apel. În caz contrar, dacă cererea de apel nu întrunește exigențele prevăzute de lege, completul de judecată aplică prevederile art. 368 și 369 din Codul de procedură civilă și va soluționa chestiunea restituirii cererii de apel, fără înștiințarea participanților la proces.

La 27 septembrie 2022, Ruslan Palanciuc a depus cerere de apel suplimentară, însă nu și-a onorat obligativitatea achitării taxei de stat.

Prin încheierea din 06 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de Ruslan Palanciuc, împotriva hotărârii din 24 iunie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ruslan Palanciuc împotriva Ecaterinei Palanciuc, intervenient accesoriu DPDC sect. Centru cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori, și la cererea reconvențională depusă de Ecaterina Palanciuc împotriva lui Ruslan Palanciuc, intervenient accesoriu DPDC sect. Centru cu privire la stabilirea paternității, stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori, pensiei de întreținere pentru fostul soț, prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată. S-a remis către Ruslan Palanciuc cererea de apel cu toate documentele anexate.

La 11 octombrie 2022, Ruslan Palanciuc a declarat recurs, împotriva încheierii din 06 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia.

În motivarea recursului a invocat că consideră încheierea instanței de apel pasibilă casării, deoarece a prezentat în termen apelul motivat și dovada de achitare a taxei de stat.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 06 octombrie 2022 și a expediat participanților la proces copia încheierii prin scrisoarea de însoțire din 10 octombrie 2022 (f.d. 6, Vol. II), astfel, recursul declarat la 11 octombrie 2022, este în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427, lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Materialele cauzei atestă că la 15 iulie 2022, Ruslan Palanciuc a depus cerere de apel, solicitând casarea parțială a hotărârii și pronunțarea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă, iar cererea reconvențională să fie respinsă în partea stabilirii domiciliului copiilor, încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori și în partea încasării pensiei de întreținere pentru Ecaterina Palanciuc ca neîntemeiată.

Prin încheierea din 15 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Ruslan Palanciuc. S-a acordat lui Ruslan Palanciuc un termen de 10 zile de la recepționarea încheierii pentru lichidarea neajunsurilor și anume prezentarea cererii de apel motivate și achitarea taxei de stat în sumă de 300 de lei, prin intermediul secretariatului Curții de Apel Chișinău, mun. Chișinău, str. Teilor nr. 4. S-a explicat că, în cazul lichidării neajunsurilor la cererea de apel în termenul stabilit de instanță, cauza va fi examinată în ordine de apel. În caz contrar, dacă cererea de apel nu întrunește exigențele prevăzute de lege, completul de judecată aplică prevederile art. 368 și 369 din Codul de procedură civilă și va soluționa chestiunea restituirii cererii de apel, fără înștiințarea participanților la proces.

Încheierea din 15 septembrie 2022 a Curții de apel Chișinău a fost expediată în adresa apelantului la 19 septembrie 2022 (f.d. 235, Vol. I), astfel, la 27 septembrie 2022, Ruslan Palanciuc a depus cerere de apel suplimentară, însă nu și-a onorat obligativitatea de prezentare a dovezii de achitare a taxei de stat.

Or, urmare a neîndeplinirii indicațiilor instanței de apel expuse în încheierea din 15 septembrie 2022, prin încheierea din 06 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de Ruslan Palanciuc, împotriva hotărârii din 24 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ruslan Palanciuc împotriva Ecaterinei Palanciuc, intervenient accesoriu DPDC sect. Centru cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori, și la cererea reconvențională depusă de Ecaterina Palanciuc împotriva lui Ruslan Palanciuc, intervenient accesoriu DPDC sect. Centru cu privire la stabilirea paternității, stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori, pensiei de întreținere pentru fostul soț, prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată. S-a remis către Ruslan Palanciuc cererea de apel cu toate documentele anexate.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că încheierea recurată a fost adoptată în conformitate cu normele de drept procedural care reglementau acțiunile instanței la acea fază a procesului.

În susținerea acestei concluzii urmează a reține și prevederile art. 368, alin. (1) Cod de procedură civilă, care statuează că dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Pornind de la prevederile normelor de drept menționate, Colegiul conchide că instanța de apel corect nu a dat curs cererii de apel și ulterior a restituit cererea de apel, în cazul în care apelantul nu s-a conformat dispozițiilor din încheierea prin care nu s-a dat curs cererii de apel, și nu a prezentat dovada de achitare a taxei de stat în termenul stabilit.

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În sensul art. 111 alin. (1) Cod de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească.

Art. 112 alin. (4) din Codul de procedură civilă, statuează că dacă actul de procedură trebuie efectuat nemijlocit în instanța judecătorească ori în o altă organizație, termenul se consideră expirat la ora care încheie programul lor sau la care încetează operațiunile respective.

Întru interpretarea normelor precitate este cert că în cazul în care instanța de judecată a stabilit data și ora până la care trebuie efectuată acțiunea (operațiunea) procesuală, partea care trebuie să o execute are obligația de a îndeplini acțiunea (operațiunea) respectivă până la data și ora indicată în actul de dispoziție judecătorească. Termenul imperativ stabilit de către instanța de judecată (judecător) este unul obligatoriu și peremptoriu, aceluși prevăzut de lege. Mai mult ca atât, în cazul în care actul de procedură trebuie efectuat nemijlocit în instanța judecătorească ori într-o altă organizație, termenul se consideră expirat la ora la care se încheie programul lor sau la care încetează operațiunile respective.

Astfel, la caz, instanța de apel just a remarcat faptul că termenul acordat pentru înlăturarea neajunsurilor, care au servit temei pentru a nu da curs cererii de apel, este unul imperativ, corespunzător, corect a conchis că omisiunea respectivă este imputabilă apelantei, lipsa diligenței devenind culpabilă și opozabilă acesteia.

De altfel, în temeiul art. 113 Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

În acest context, instanța de apel corect a învederat că apelantul cunoscând că a depus cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, fără a fi întrunite condițiile stabilite de lege la depunerea acesteia, avea obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (Van Harn versus Germany,

nr.7557/03 din 11.09.2007) de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță și de a îndeplini cerințele legale, fapt ignorat de apelant.

În conformitate cu art. 56 alin. (3) Cod de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Pornind de la caracterul obligatoriu al actelor judecătorești de dispoziție, justițiabilul trebuie să-și ajusteze conduita la indicațiile reflectate în actul de dispoziție judecătorească emis, dacă prin acesta destinatarului i-a fost fixat un termen-limită (termen de primire) pentru prezentarea dovezii de achitare a taxei de stat pentru cererea de chemare în judecată sau cererea de apel motivat, astfel încât acesta urmează să se conformeze cerințelor în discuție până la data și ora stabilită, să prezinte actele enunțate și să se asigure că ele vor ajunge la destinatar (la instanța de judecată) cel târziu la momentul stabilit în prealabil de către instanță. O altă abordare decât aceasta va echivala cu o încălcare a termenului de procedură, fixat de instanță.

Astfel, neîndeplinirea indicațiilor din încheierea de a nu da curs, în termenul stabilit, are ca efect pierderea unui drept procedural ce nu a fost exercitat în termenul legal imperativ, fără a aduce atingere dreptului subiectiv civil.

Colegiul învederează că conform jurisprudenței CtEDO (Ghinea contra Moldovei, cererea nr. 15778/05, hotărârea definitivă din 26 septembrie 2012), principiul egalității armelor este unul din elementele noțiunii mult mai largi a procesului echitabil, care prevede că fiecare parte trebuie să beneficieze de o posibilitate rezonabilă de a prezenta cauza sa în condiții care să nu-i plaseze într-o situație net dezavantajoasă în raport cu partea adversă. Curtea notează că aplicarea regulilor privind termenele de procedură este susceptibilă de a încălca principiul egalității armelor, în măsura în care fiecare dintre părți nu se vor bucura de aceleași mijloace pentru a prezenta argumentele sale (Varnima Corporation International S.A. vs Grecia, nr. 48906/06, §27, 28 mai 2009; Ben Naceur vs Franța, nr. 63879/00, §32, 03 octombrie 2006; Wynen contra Belgiei, nr. 32576/96, §32, CtEDO 2002-VIII).

În circumstanțele expuse se impune concluzia, că însuși apelantul nu a respectat drepturile sale procedurale și s-a eschivat de la îndeplinirea actelor de procedură în măsura stabilită de normele de drept procedural, ca ulterior să invoce încălcarea drepturilor sale. Or, părțile urmează să-și valorifice drepturile garantate de lege în termenul stabilit, aspect specific și speței deoarece, în conformitate cu art. 27 alin. (1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Ca consecință, nelichidarea neajunsurilor expuse în încheierea de a nu da curs de către apelant, în circumstanțele descrise și în termenul stabilit de instanță, a impus adoptarea soluției de restituire a cererii de apel, în cazul în care conform dispozițiilor art. 14 și 16 din Codul de procedură civilă, în lumina interpretărilor date de CtEDO principiului preeminenței dreptului, actele de dispoziție judecătorească, în speță, încheierea instanței potrivit căreia s-a instituit termen de prezentare a unor înscrisuri necesare pentru a fi dat curs apelului și a asigura o bună și normală derulare a procedurii, este obligatorie atât pentru participanții la proces, cât și pentru instanța

de judecată, care a emis actul în cauză, obligație ce se regăsește și în principiile fundamentale a procedurii civile.

Deci, instanța de apel nu a dispus de o altă soluție legală, decât de a restitui cererea de apel, din motivul neînlăturării neajunsurilor indicate în încheierea, prin care nu s-a dat curs cererii de apel în termenul stabilit. Or, exonerarea arbitrară a apelantului de sancțiunile procedurale stabilite de prevederile legale precitate, în sensul prevederilor art. 10 Cod de procedură civilă, afectează exigențele unui proces echitabil în sensul art. 6 CEDO, conform cărora instanța de judecată are obligația de a asigura aparențele de imparțialitate și de a nu admite acte de intervenție arbitrară în favoarea sau defavoarea uneia din părți, având obligația concretizată și de jurisprudența Curții Constituționale, potrivit căreia una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor, stabilite de Constituție și legi, or, instanțele de judecată nefiind o excepție în acest sens.

În acest sens, Colegiul consideră necesar de a reitera că conform art. 2 alin. (1) Cod de procedură civilă, procedura de judecare a cauzelor civile în instanțele judecătorești de drept comun și în cele specializate este stabilită de [...] Constituția Republicii Moldova, de prezentul Cod și de alte legi organice.

Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispozițiilor fundamentale ale Constituției Republicii Moldova și prezentului Cod. Totodată, potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 3 din 20.01.2015, §41 importanța principiului legalității presupune ca legea să fie respectată, această exigență există nu doar pentru indivizi, dar în egală măsură și pentru autoritățile publice și private, în măsura în care legalitatea vizează actele agenților publici, exigența este ca aceștia să acționeze în limitele atribuțiilor care le-au fost conferite de lege, motiv din care, părțile în proces nu sunt scutite de obligațiile procesuale pozitive întru exercitarea corespunzătoare a obligațiilor legale. Or, în speță, apelantul nu a depus suficientă diligență, în vederea exercitării obligațiilor procedurale avute.

Astfel, Colegiul consideră că instanța de apel întemeiat a emis încheierea din 06 octombrie 2022, în cazul în care apelantul nu și-a exercitat în volum deplin drepturile procedurale și nu a prezentat în termenul stabilit de instanță dovada de achitare a taxei de stat, iar ca consecință a curmat în mod legal orice abuz din partea acestuia.

Mai mult, faptul că apelantul nu a prezentat dovada de achitare a taxei de stat în termenul stabilit, se confirmă prin Confirmarea de achitare a notei de plată din 25 octombrie 2022, prezentată de către Ruslan Palanciuc instanței de recurs.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de recurent sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Ruslan Palanciuc.

Se menține încheierea din 06 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ruslan Palanciuc împotriva Ecaterinei Palanciuc, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Centru cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori, și la cererea reconvențională depusă de Ecaterina Palanciuc împotriva lui Ruslan Palanciuc, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Centru cu privire la stabilirea paternității, stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori, pensiei de întreținere pentru fostul soț, prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Victor Burduh

Galina Stratulat